

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

UN ACT MARE:

REZOLVIREA PROBLEMEI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI TEOLOGIC

Anunțăm cu deosebită bucurie pe cititorii noștri, că în săptămâna trecută Sf. Sinod a votat cu unanimitatea glasurilor proiectul relativ la organizarea învățământului nostru teologic.

Faptul constituie unul din cele mai mari evenimente ale vieții bisericești ortodoxe, fiindcă rezolvă în mod definitiv și fericit problema centrală a *pregătirii clerului*.

Se știe, că prin art. 34 al legii de organizare din 1925 școlile pentru formarea Clerului și a cântăreților au fost puse sub conducerea *Bisericii*. Această dispoziție a rămas însă numai pe hârtie, căci timp de 13 ani s'au purtat discuții nesfârșite în jurul unei serii întregi de proiecte, cari n'au putut întruni niciodată adeziunea celor două părți interesate, Biserica și Statul.

Aceasta din motivul, că guvernele nu se puteau încă desprinde din tiparele unei concepții vechi, care vedea și în învățământul teologic o chestiune de Stat, dar și din pricină, că interveneau anumite influențe de club din partea acelor factori clericali interesați, cari nu priveau cu ochi buni sporirea autorității episcopale prin trecerea școlilor teologice sub conducerea ei.

Tocmai când speranțele înțelegerii erau mai puține, s'a produs gestul memorabil al *M. S. Regelui Carol II-lea* cu ocazia centenarului Seminarului central din București, în ziua de 30 Ianuarie c. Atunci Suveranul ținuse să declare, că *Seminarul* preotesc trebuie să se transforme în *liceu confesional*, căci într-o țară mărită și în care celelalte confesiuni au un număr mare de licee, avem nevoie de a ridică și tineretul nostru într-o școală *oblăduită de Biserică*. Și pentru a sublinia cât mai bine semnificația acestei convingeri profunde, *M. S. Regele* a spus textual: „Această *reformă* o cred

cu atât mai utilă, cu cât ideea de a lua un copil din frageda lui tinerețe și a-i zice că va fi un bun preot, era o *erezie*“.

De-acum dificultățile principale, ce zădărniceau înfăptuirea organizării *firești* a învățământului teologic, erau virtualmente înlăturate. Norocul a mai voit, ca în noul regim constituțional cel dintâi guvern să fie prezidat chiar de către I. P. S. Patriarh *Miron*, care a prezidat și la alcătuirea proiectului de lege, supus avizului Sfântului Sinod și acceptat de acesta cu deplină satisfacție morală în ședința din 17 Martie c.

Cari sunt principiile noii organizări a învățământului teologic?

Mai întâi, că acest învățământ trece efectiv sub conducerea și controlul *Bisericii*.

Al doilea, toate *seminariile* de astăzi se prefac în *licee seminariale* (după modelul liceelor confesionale dela noi).

Al treilea, în fiecare centru eparhial din cuprinsul țării, unde nu existau astfel de seminarii, se va creia *câte un liceu seminarial*, prin transformarea unuia din liceele de stat actuale.

Al patrulea, *Academiile teologice* din Ardeal rămân în ființă, hotărându-se a se mai întemeia Academii similare în toate centrele mitropolitane, cu excepția acelor unde funcționează Facultăți de teologie. Aceste Academii capătă dreptul de a libera *diploma de licență* la sfârșitul celor 4 ani de studii, în baza frecvenței și a examenelor anuale; iar pe temeiul celor două examene fundamentale și a unei teze scrise poate acorda candidatului licențiat *titlul de magistru*. Numai *magistrii* au dreptul să se prezinte la examenul de *doctorat*, care se dă în Facultățile de teologie.

În sfârșit ce privește *Facultățile de teologie* ele rămân și pe viitor încadrate în Universități, dar cu anumite modificări.

Anume comisia de recrutare a profesorilor va fi prezidată de un membru al Sf. Sinod, învățământul este supus din punct de vedere dogmatic și moral controlului direct al Sf. Sinod, iar profesorii excepționali de el sub cele două aspecte, urmează să fie îndepărtați dela catedră de către Ministerul educației naționale.

Iată, principiile generale ale noii organizări a învățământului teologic.

Ori cine dintre cunoscătorii serioși ai problemei va înțelege ușor, că modul cum ea a fost soluționată corespunde celor mai juste exigențe ale logicii și aspirațiilor *Bisericii*. Căci era în adevăr o *erezie* să se mai pre-

„Și am auzit un glas din cer care zicea: scrie: „Ferice de acum încolo de morții cari mor în Domnul.“ — Da, zice Duhul: „ei se vor odihni de ostenelile lor, căci faptele lor îi urmează.“

Apocalipsă 14, 13.

tindă că puterea *laică*, are dreptul și competența de a crește *preoți*, precum era o aberație să i se ia *Bisericii* o obligațiune cardinală, impusă ei pentru toate veacurile de însuș. *Mântuitorul lumii*.

De acum, Statul și Biserica, fără a fi diminuate prin nimic, sunt reintegrate în rolurile lor normale, putând activa, cu prestigiul sporit și în deplină armonie, la formarea unui *Cler luminat*, așa cum îl cere *spiritualitatea* *Bisericii* și *naționalismul* *Patriei*.

De aceea privim cu nemărginită recunoștință spre *Suveranul* prevăzător, care a știut să se facă din nou ctitorul mare ale *Bisericii Sale* naționale.

Asistența socială a bisericii.

— Conferința Prof. I. Lupaș. —

În ciclul de conferințe organizat de Societatea femeilor ortodoxe și Frăția Ortodoxă, Duminecă în 20 Martie a conferențiat Păr. *Ioan Lupaș*, despre — „*Ocotirea socială în biserica ortodoxă română*“. Domnia sa spune: în Dumineca trecută P. S. Sa Episcopul *Nicolae Colan* a arătat cum se făcea ocotirea socială în primele veacuri creștine. Această operă s'a continuat în biserica noastră din primele epoci până azi și se va continua și în viitor, dat fiind că e poruncită de *Mântuitorul* (Mat. 25, 31—45.) Asupra operelor caritative din cele trecute vremuri, analele istorice nu îi înregistrează aproape nimic. Din nefericire mânuitorii condeiului au notat numai eventualele abateri dela regula monahală, nu realizările creștine ale mănăstirilor și ale arhierilor. La mănăstiri existau săli în cari se îngrijeau bolnavii — numite *bolnițe*. Arhierii se îngrijeau de operele caritative. În testamentele lor lăsau întreaga avere pentru opera de binefacere. Ca exemple de testamente vlădicești de acest fel, citez pe Mitropolitul *Varlaam*, care își lasă averea *Mănăstirii Secul*, Mitropolitul

Antim Ivireanu, care lasă o sumă pentru îngrijirea bolnavilor, *Paisie Velicovschi*, cunoscutul reorganizator al monahismului, etc. În Ardeal, Episcopul *Dionisie Novacovici* lasă o sumă importantă pentru înființarea unui orfelinat. Un iezuit — *Delpini* a ajuns să întrebuinteze această sumă pentru înființarea orfelinatlui *Terezian* (catolic) dela *Sibiu*. La fel de altruiste sunt și testamentele episcopilor *Ghedeon Nichitici* și *Gherasim Adamovici*. Mitropolitul *Ioan Mețianu* lasă averea sa pentru întemeierea unei mănăstiri de maice la *Sibiu* (care se va realiza încurând prin osârdia I. P. S. Mitropolit *Dr. Nicolae Bălan*, cu scopul de a desvolta activitate binecuvântată prin spitale). În timpul războiului, asesorul *Nicolae Ivan* a lansat un apel pentru adunarea de fonduri, în vederea întemeierii unui orfelinat la *Sibiu*. În *Săliște*, unde era protopop Păr. *Dr. Ioan Lupaș*, s'au adunat 35.000 de coroane, o sumă importantă pentru acele vremi.

Azi se pune problema asistenței sociale a delicvenților, a deficienților mintali (asistența psihiatrică), a bolnavilor din spitale. Păr. *Dr. I. Lupaș*,

se ocupă cu toate problemele de asistență socială din epoca noastră. Asistența socială nu e numai preocupare medicală. Ea e și obligație pastorală a slujitorilor bisericii.

Prețioasa conferință a Păr. I. Lu-paș rostită cu talent și competență neîntrecută, a fost ascultată cu viu interes de numeroasa asistență, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan.

I. E. N.

Teorii greșite. In pagina bisericii din „Universul” dela 20 I. c. se contestă dreptul Bisericii de a dispune în chestiunea amânării alegerilor eparhiale. Se pretinde că acest drept revine Statului, în virtutea faptului, că el a stabilit legea de organizare bisericească din 1925, care prevede existența corporațiilor supuse alegerii. Argumentarea aceasta este foarte simplistă, căci ea nu ține seama nici de esența Bisericii, ca instituție divină, și nici de spiritul ce domină constituția ei actuală. Creiată de Mântuitorul în scopuri spirituale, ea nu poate fi limitată în activitatea aceasta de nici o putere civilă, fiindcă e mai presus de ea. Dar nici legiuirea actuală nu conferă Statului prin nici un text expres putința de a se substitui Bisericii în chestiunile ei interne. Și este necontestat, că prelungirea mandatelor bisericești este o problemă eminentă a Bisericii și numai a ei. De altfel Biserica nici nu avea nevoie de o lege specială, care să-i garanteze existența autonomă, ea avându-și constituția în Statutul ce și l-a dat prin voința sa proprie. In adevăr, acest Statut — deși prezentat Parlamentului deodată cu legea — a fost sus-tras desbaterii Corpurilor legiui-

toare, tocmai pentru că era opera intangibilă a Bisericii. Mai mult: prin art. 37 i s'a recunoscut obligativitatea cu putere de lege. In consecință, amânarea alegerilor fiind de competența exclu-

sivă a Bisericii, hotărârea Sf. Sinod îmbracă caracterul unei legi, care face neavenită orice inmixțiune din partea Statului într'un domeniu străin jurisdicției sale.

Cauzele și mijloacele de combatere a concubinatelor.

Pe pământ observăm două duhuri: *duhul lumii* și *duhul lui Hristos*.

Duhul lumii, al cărnei și al sângelui, după cum îl numește apostolul, are în vedere numai plăcerile tru-pești. El e duhul necurăteniei.

Intre roadele duhului lumii, a duhului timpului, locul prim este *desfrânarea*.

Desfrânarea e un vițiu ce vine din satisfacerea abuzivă a poftelor tru-pești. Ea aduce boli, risipirea averii, distrugerea familiei etc.

Cauza primordială a desfrânării este înclinarea omului de a satisface mai mult firii sale animalice, e amorul prea mare față de corpul său, e scoaterea la iveală a senzualismului. O altă cauză a desfrâului este înclinarea omului spre băutura. Dintre toate băuturile alcoolice vinul, poreclit „aqua vitae” este băutura cea mai puțin periculoasă pentru sănătatea omului. Hristos la nunta din Cana Galileii a prefăcut apa în vin și nuntașilor le-a dat să beie, ceea ce arată, că la ocazii *binecuvântate* se permite a se consuma vinul. Ceea ce însă a oprit și oprește Hristos sub păcat și pedeapsă, e a nu ne petrece viața în orgii și beuturi. In cazul acesta vinul devine „aqua mortis”.

Prin graiul apostolului ne oprește a ne îmbăta de vin, căci întru acela este *desfrânarea*.

In lupta cea mare pentru viață omul are și dușmani și aliați. Dușmanii sunt de două feluri, interni și

externi. Cei interni se găsesc în noi înșine, în voința și pornirea noastră. Cei externi vin dimprejurul nostru. Aceștia sunt pildele și obiceiurile rele. Mediul social desfrânat e un mare ademenitor de imoralitate, de nesănătate morală.

Omul însă are și un aliat, pilda bună cu puterea ei de a se lăși. Alia-tul acesta ne îndreaptă spre drumul cel bun, lăpădându-ne de patimile și slăbiciunile noastre.

Credința noastră a tuturora era că după groaznicul războiu mondial, după prăpădul lumii, vremuri noi să vie pe pământ. Așteptările noastre însă nu s'au împlinit. Omenirea în toate încercările ei spre mai bine e înșelată. Intre relele aduse de răz-boiul lumii este și desfrânarea, des-trăbălarea morală, care se află atât în rândurile tinerilor, cât și a bătrânilor, ale femeilor, cât și bărbaților.

Pentru ca să punem moralitatea la locul de cinste ce se cuvine în lume, trebuie să părăsim duhul lumii și să ne întoarcem către *duhul lui Hristos*.

Duhul lui Hristos este îndreptarea inimii, îndreptarea vieții noastre interne, e *renașterea* noastră sufletească.

La întrebarea ucenicilor săi: „de este mai bine a ne însura sau a nu ne însura”, Domnul a răspuns: „nu toți înțeleg cuvântul acesta, ci numai aceia, cărora le este dat”. Iar sf. apostol Pavel adaugă: „bine este a nu se atinge de femeie, dar pen-tru înfrânare, adică pentru a înlătura

desfrânarea și ispita, fiecare să-și aibă femeia sa și fiecare femeie să-și aibă bărbatul ei.” (VI. Corint. 2). Și mai departe zice: „grăiesc însă celor neînșurați și văduvilor, bine este ca să rămână ca mine”. Dar dacă cineva, din pricina slăbiciunii firei sale, nu se poate hotări la o faptă așa de mare, tot sf. apostol Pavel dă sfatul: „de nu să poate înfrâna mai bine să se căsătorească, decât să se aprindă” (I. Corint. VII, 8—9).

Ființele ticăloase, cari și cu trupul și cu sufletul sunt cufundate în mocirla desfrânărilor săvârșesc un păcat așa de rușinos, încât sf. apost. Pavel ar dori ca ei nici se nu se mai pomenească printre creștini. (Efes. V, 12).

*

Omul e creat de Dumnezeu pen-tru a trăi în unire cu alții, adică în societate. Cea dintâi formă a societății a fost și este familia, ce se formează prin căsătorie.

Căsătoria, taina aceasta mare este, ea grăiește de Hristos și de Biserică. Bărbatul, după cum zice apostolul, are să-și iubească femeia ca pe sine însuși, iar femeia să se teamă de bărbat, adică să-i dea cinstea cuvenită, căutând să-i facă viața rai, iar nu iad. Traiul rău în casă aduce adeseori la *adulter*, adică la înșelarea cinstei de soț.

În porunca a șaptea în decalog este precizat: „să nu preacurvești.”

Hristos condamnă concepția încetățenită la rabinii: „Cine privește la femeie poftindu-o a și săvârșit adulter cu ea în inima sa” (Mat. 5, 28.)

Pentru a respecta porunca a 7-a trebuie să înăbușim mai întâi pofta diabolică a desfrâului. Înfrânarea poftei Hristos o ilustrează prin 2 exemple: „Dacă ochiul tău cel drept te smintește, scoate-l și-l aruncă...”, „Dacă mâna ta cea dreaptă te smintește, tai-o și o aruncă, (Mateiu 5, 20—30.) Aici Mântuitorul vrea să spună că dacă te împinge ceva spre

FOILETON

MIRENII și drepturile lor în Biserică.

de I. MATEIU

I.

A pune în discuție la noi problema mirenilor și rostul lor în Biserică, unde ne mândrim cu una din cele mai frumoase tradiții, va părea multora, în cea dintâi clipă, o întreprindere inutilă, căci ar însemna să demonstrezi *realități*, intrate definitiv în conștiința publică a neamului nostru.

Și totuși e necesar să reluăm examenul chestiunii, din cauza unor curente potrivnice, ivite în vremea din urmă, cari tăgăduind valoarea organizației actuale a Bisericii ortodoxe românești, tind cu tote mijloacele la înlăturarea, sau măcar la schimbarea ei radicală.

Și întrucât campania de abrogare a legii, își caută arma principală de luptă în rolul important rezervat mirenilor în afacerile bisericești, este firesc să insistăm mai ales asupra acestui aspect al organizației, care constituie nota ei originală.

Cari sunt criticile articulate de către adversarii Legii de organizare? Sunt numeroase, aproape *leghion*, ca să folosim termenul biblic. A ne opri la toate este și zadarnic și imposibil, de aceea

vom semnala numai acuzele esențiale. Promotorii intelectuali ai mișcării abolitioniste, declară, că organizația actuală este,

1. anticanonică,
2. antiprogresistă,
3. absolutistă și
4. autonomistă.

Pe cât vedem, acuzele sunt extrem de grave și prin urmare, dacă ele s'ar dovedi adevărate, nu atât Statul, ca supremă expresie a suveranității naționale, ci Biserica însăși ar fi obligată să procedeze, cu un ceas mai de vreme, la desființarea unei legi atât de fatale și primejdioase.

Dar oare, sunt aceste critici motivate sau nu?

Voiu examina cu precădere, acuza centrală, de *necanonicitate*, deoarece cu ea se mențin sau cad și celelalte trei, fiind numai accesorii ale ei.

*

Se pretinde că legea ar fi necanonică, adică în contradicție cu prescripțiunile generale ale Bisericii ecumenice, căci „*canon*” înseamnă *regulă*, obligatorie pentru toată Biserica. Și în deosebi este „anticanonică”, din pricina introducerii *mirenilor* în toate forurile cărmuitoare, asigurându-le chiar o preponderență numerică, fapt neconsacrat de nici o prevedere canonică.

Dar această acuză de „*necanonicitate*” nu poate fi primită cu ochii închiși, fără a fi examinată mai întâi în lumina *doctrinei* și a *tradiției* bi-

sericești privitoare la canoane. Doctrina face distincție între canoanele relativ la *dogmă* și la *disciplină*. Pe cele dintâi le declară intangibile, pe cele din urmă însă *nu*. Spre a înlătura îndoielile, voiu cita câțiva din cei mai de seamă canoniști ai Bisericii ortodoxe, cum sunt Episcopul N. Milaș, Mitropolitul Șaguna, Episcopul Melhisedec savanții teologi N. Dobrescu și I. Mihălcescu.

Este știut, că așa numitele canoane dogmatice, se referă la credință, expunând în forme precise adevărurile dumnezeiești revelate. Milaș spune: „legile dogmatice, ca atari, sunt cu totul *neschimbătoare*.” (Voiu adauge imediat că acestei categorii aparțin și canoanele privitoare la *morală*.) „Celelalte legi, adică ale *disciplinei*, regulează viața din afară a credincioșilor din Biserică, precum și tot ce trebuie pentru menținerea ordinii și ajungerea scopurilor Bisericii. Aceste legi *nu sunt* de loc imutabile, ci se pot modifica după nevoile Bisericii și după schimbările, pe cari le indică starea socială dintr'o epocă sau alta.”¹⁾ Iar mai departe: „sinodul trulan îngăduie în can. 39 și Bisericii particulare (adică ale unei țări sau popor) ca să-și aibă dreptul lor bisericesc deosebit, spre a-și administra viața externă, conform *împrejurărilor locale*.”²⁾

¹⁾ cf. Ep. N. Milaș, Dreptul bisericesc. București 1915, pag. 47 și 50.

²⁾ idem, ibidem, p. 51.

păcatul adulterului, partea aceea a corpului, deși cu durere, trebuie înlăturată. Mai bine este pentru corp să piară unul din membrele lui, decât corpul întreg. La fel și pentru soți e mai bine să abdică de cele mai superioare bunuri aparente, decât să săvârșească adulterul.

Hristos mai soluționează și problema divorțului. În caz când cineva vrea divorț poate da obicinuita carte de despărțire, dar aceasta poate fi dată numai pentru un singur motiv: *adulterul*.

Când un membru din familie își calcă jurământul luat față de celalalt căsătoria e imposibilă. De aceea, chiar și în noul cod penal Carol II. se sancționează adulterul dela o lună la un an și la cel repetat dela 6 luni la 2 ani (art. 445.) Prin art. 446 se sancționează concubinajul minorilor (16 ani pentru fete și 18 ani pentru băieți), ca un delict de degenerare a rasei. Pentru ei se pedepesc părinții, dela o lună la un an și cu o amendă dela 5000 până la 20.000 Lei, iar copiii sau adolescenții culpabili de concubinaj vor fi internați într'un institut de educație corectivă pe timp dela unul la trei ani. Concubinajul se sancționează și între rude apropiate, precum și între frați și surori, constituind delictul de *incest* (nelegiuire.) Li se dă închisoare corecțională dela unul la trei ani.

Față de minori e sancționat incestul dar față de majori concubinajul e lăsat în mâna acestora. Preotului ca îndrumător moral nu-i rămâne altceva, decât față de aceștia să ia măsuri de ordin canonic și pastoral.

Pentru „*preacurvie*“, cf. canon. 58 al Marelui Vasile, e să nu se împărtășească 15 ani, iar pentru „*curvie*“, după canonul 59 al Marelui Vasile, 7 ani.

În casa celor ce duc viața casnică în concubinaj — preotul să nu intre cu crucea în ajunul Bobotezei.

Pe bărbat, preotul să-l excludă din adunarea parohială, precum și dintre membrii Consiliului, cari după legea bisericească trebuie să fie *nepătați* (art. 37.) Să stăruie ca în diregătoriile comunale cei ce trăiesc în concubinaj să nu fie aleși, iar în viața socială să fie reduși la valoarea lor cuvenită. La oraș, în opera de moralizare a tineretului școlar, cu defectele vieții moderne (boalele venere) profesorul de religie trebuie să fie ajutat și de ceilalți profesori, căci la din contră, școala devine o instituție numai de meserie, iar nicidecum de educație, de a forma din elevi oameni cinstiți și cu frica lui Dumnezeu.

Măsurile acestea sunt bune din punct de vedere sufletesc, dar nu prea duc la rezultat. Motivul e că cei ce trăiesc în concubinaj, de *Dumnezeu netemându-se, iar de oameni nefiindu-le rușine*, trec la sectari, unde află focarele cele mai prielnice imoralității. Problema concubinajului e greu de deslegat până ce căsătoria bisericească nu e considerată de stat ca *obligatoare*. Lucrul acesta lovește adânc în tradiția națională, căci *neamul nostru se confundă cu biserica și legea lui strămoșească*. Omenirea nizuiește a ajunge neîncetat la ținta ei de preamărirea lui Dumnezeu și de câștigarea fericirii veșnice, dar cauza este însuși omul, însuși omenirea, cu ale sale patimi și slăbiciuni, cari l-l rețin și-l doboară.

Ca ultima măsură pentru cei ce trăiesc în nelegiuire nu-i rămâne preotului, decât în predicile sale să accentueze cu vreme și fără vreme spusele apost. Pavel: „*Cinstită este nunta și patul nespurcat, iar pe desfrânați îi va judeca Dumnezeu*“ (Evrei XII, 4).

Pr. ALEX. BĂIEȘAN

„*Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni*.“
Fapte 5, 29.

In propagandă religioasă.

Societatea „Credința Ortodoxă“ a studenților Academiei teologice ort. rom. a descins Duminecă 20 Martie a. c. în cartierul mărginaș al Clujului *Dâmbul-Rotund*.

Înainte de masă corul Academiei a dat răspunsurile la Sf. Liturghie oficiată de Pr. Gavril Relea în bisericuța cartierului. După masă la orele 4 a avut loc un concert religios în sala „Armonia“. În fața unui numeros public format în majoritate din personalul C. F. R.-ului, corul Academiei condus de studentul Ion Crăciun, președintele secției muzicale, a executat următoarele bucăți: „*Tatăl nostru*“ — C. Porumbescu. „*Sfânt, sfânt*“ — G. Dima. „*Cerurile spun*“ — Davidoff.

A luat apoi cuvântul d-l David Lazăr, președintele secției de propagandă care a dezvoltat subiectul:

Pregătiri pentru mântuire. Conferențiarul a insistat asupra importanței postului, timp în care fiecare creștin este dator să se pregătească sufletește în vederea așteptării Invierii Domnului. Trasând în câteva linii viitorul popoarelor cari au pe Hristos în mijlocul lor și reliefând dezastrul celor ce L-au alungat, conferențiarul s'a oprit la fixarea rostului nostru de creștini și buni români.

Conferința a impresionat prin forma aleasă în care a fost expusă.

S'au executat apoi: „*Lumineză-te*“ — Porumbescu. „*Ție se cuvine cântare*“ — Vorobchievici. *Ernani* — G. Verdi. „*Imnul Regal*“.

După terminarea programului a luat cuvântul Părintele Gavril Relea care a mulțumit studenților pentru ținerea concertului.

P. V. HARDA

INFORMAȚIUNI

Din hotărârile Sf. Sinod. Seșiunea ultimă a Sf. Sinod a fost una din cele mai bogate în acte de importanță bisericească. Pe lângă votarea reformei învățământului teologic, suprema autoritate a Bisericii a ratificat amânarea alegerilor eparhiale.

S'au examinat referatele rapoartelor asupra principalelor probleme discutate în ședințele anterioare.

P. S. Episcop *Nicolae Colan*, a prezentat referatul asupra motivelor de divorț, Sf. Sinod opinând că trebuie să se aștepte reforma Codului Civil și numai atunci să se pună în concordanță punctul de vedere religios cu acel al legiuitorului.

În ceea ce privește chestiunea literaturii imorale membrii Sinodului au fost de acord unanim că trebuie făcută o intervenție pe lângă toate forurile respective ca literatura aceasta să fie înlăturată în special pentru copii

și elevi.

În privința trecerilor la ortodoxie, Sf. Sinod a constatat că trecerile acestea s'au înmulțit prea mult în ultima vreme — și că fără să le oprească în principiu, — trebuie totuși ca cei care vor să treacă în sânul bisericii noastre, să fie puși un timp prealabil sub observație duhovnicească.

S'a hotărât să se ceară guvernului să ia măsuri împotriva învățătorilor sectanți.

P. S. Arhiepiscopul Irineu Mihăilescu a fost ales în comisia pentru tipărirea cărților bisericești.

S'a hotărât să se retipărească evangheliile sub îngrijirea Părintelui Nae Popescu — membru al Academiei Române și profesor la Facultatea de Teologie din București.

S'a cercetat apoi textul Decretului lege întocmit de Sf. Sinod cu

Nemuritorul Mitropolit **Andrei Șaguna**, recunoscut ca autoritate în materie canonică, scrie: „dacă unimea credinții și a dogmelor rămâne nevătămată și membrii Bisericii universale rămân unii către alții în împreunarea credinții și împărtășirea Sf. Duh, **atunci disciplina bisericească poate fi felurită după starea locului și a timpului**, căci aceasta nu strică unimea credinții. De unde prea firește urmează, **că și canoanele disciplinare ale Bisericilor particulare pot fi diferite.**“¹⁾

Regretatul profesor de teologie *Nic. Dobrescu*, examinând într'o lucrare reforma bisericească dela 1909, condamnă excesul de zel canonic al făuritorilor legii sinodale din 1872, zicând: „ci au scăpat din vedere că timpul și împrejurările în cari s'au alcătuit canoanele, nu mai sunt timpurile și împrejurările de azi, că chiar în acel an 1872 în diferite Biserici ortodoxe pe lângă Sf. Sinod mai existau și alte organe create în vederea și pentru satisfacerea unor anumite trebuințe *nouă*, ivite în timpurile noi, de cari nici nu putea fi vorba în timpul când s'au formulat canoanele, *că creierea acestor organe nu este cătuși de puțin împiedecată de canoane*, cari au legiferat numai în vederea nevoilor de *atunci* ale Bisericii.“²⁾ Iar în concluzie

spune: „nimic nu ne împiedecă să legiferăm în *administrația bisericească* și pentru nevoile noastre, așa cum vom crede mai bine, că nici tomosul autocefaliei, nici Constituția, nici *canoanele* nu se opun la creierea unui nou organ bisericesc central cu anumite atribuțiuni și în vederea trebuințelor noastre *actuale*.“³⁾

Iar învățatul teolog *I. Mihălcescu*, își formulează doctrina într'o scriere mai veche, în termenii următori: „Canoanele sunt primitoare de interpretări felurite și *ele nu sunt absolut toate obligatoare și neschimbabile*, ci numai acelea din ele, cari cuprind sau se referă la învățătura Bisericii, la dogme în țelesul larg al cuvântului. Dovadă că e așa, e faptul că sunt canoane cari se contrazic, cari cuprind dispozițiuni contradictorii în una și aceeași chestiune, și că în diferitele biserici creștine, s'au aplicat când unele canoane când altele, ba uneori s'a lucrat chiar în contra lor cum s'a făcut la noi cu instituirea arhieriei titulare... *Biserica trebuie să se acomodeze cerințelor timpului*.“⁴⁾

Luminatul Episcop *Melhisedec* de Roman, răspunzând unei întrebări tocmai în această materie, pusă de înțeleptul profesor *Eusebiu Popovici* dela Cernăuți, îi scria astfel: „*Pravila de Târ-*

goviște intrucât privește partea canonică, adică canoanele sf. sinoade și ale Sf. Părinți își are și azi toată valoarea sa, *pusă însă în armonie cu constituția și legile Țării*.“¹⁾

Și în sfârșit vom mai aduce o dovadă, de necontestată autoritate, venită din partea patriarhiei ecumenic dela Constantinopol. Este *Tomosul* din 1885, prin care sinodul scaunului patriarhal recunoaște în mod oficial autocefalia, adică independența Bisericii ortodoxe din *România*. În acest act de mare importanță istorică și canonică, se enunță: „Nimenea nu poate pune altă temelie — zice marele apostol al neamurilor — decât cea așezată, care este Iisus Hristos. Deci, pe această una și singură, tare și neclătită temelie fiind totdeauna așezată Biserica lui Hristos, cea una, sfântă, catolică și apostolică, conservă indisolubilă unitatea credinței întru legătura dragostei. Și astfel această unitate rămânând neatinsă și neclătită în toate veacurile, *afacerile de administrație ecleziastică și de ordinea demnităților se pot modifica în vedere cu pozițiunea Țărilor*.“²⁾

(Va urma)

¹⁾ cf. A. Șaguna, Elementele dreptului canonic. Siblu. 1885, ediția II, p. 27—28.

²⁾ cf. N. Dobrescu, Lămuriri canonice-istorice asupra Sinodului și asupra organizației bisericești din Biserica ortodoxă. București, 1909, p. 33.

³⁾ *idem*, ibidem, p. 43.

⁴⁾ cf. I. Mihălcescu, Modificarea legii sinodale. București, 1909, pg. 50.

¹⁾ cf. C. Diculescu, Din corespondența Episcopului Melhisedec. București, 1909, p. 46

²⁾ cf. Minist. Cult. și Instr.: Acte privitoare la autocefalia Bisericii ort. a României. București, 1885, pg. 21.

privire la împărțirea averilor eparhiale din Basarabia, între cele trei episcopii: a Hotinului, a Ismailului și a Chișinăului.

S'a hotărât constituirea unui cămin arhieresc pentru toți arhierii cari vin în Capitală.

Î. P. S. Patriarh despre străjerie. În seara zilei de 20 I. c. Î. P. S. Patriarh Miron, șeful guvernului, a rostit la postul de Radio o conferință instructivă despre străjerie. Arată, că instituția creiată de Suveran, este din cele mai importante pentru educația tineretului, care trebuie să fie armonioasă. Nici prea multă carte, nici prea mult sport — deci calea mijlocie. Străjeria învață pe tineri să se descurce în viața de toate zilele, dar să și fie folositori semenilor. Conducerea străjeriei e pusă în mâini bune, deoarece maiorul Sidorovici este fiu de preot din Bucovina, crescut în fumul de tămâie al Bisericii.

Autonomia Bisericii. Ziarul „Telegraful Român” ocupându-se în articolul de fond al numărului din 20 c., de autonomia Bisericii, printre alte argumentări remarcabile, are și aceste considerații foarte juste: „Cei ce vreau să lege Biserica de Minister, sunt dușmanii ei cari o vreau înghenunchiată, nu în rugăciune, ci în slăbiciune, în incapacitate și nedemnitățe. O vreau fărâmițată în tot atâtea mii de părțicele, câți preoți sunt, căci Ministerul nu știe de o unitate mistică a Bisericii, ci de câteva mii de persoane, cari ocupă funcțiuni bisericesti și cari vor rezolva interesele lor nu ale Bisericii, acolo dela caz la caz, după om, după proptele și după alte lumești considerații.”

Modificarea legii bisericesti? Decretul-lege, relativ la amânarea alegerilor bisericesti, vestește că mandatele celor aleși acum 6 ani se prelungesc până la modificarea legii de organizare în vigoare.

Această anunțare ni se pare prematură, deoarece inițiativa în materie de legiferare bisericască, revine în senzul canoanelor și al legiurilor actuale, Bisericii însași. Or până acum Sf. Sinod n'a anunțat oficial o asemenea intențiune.

O nouă lucrare. În editura ziarului „Universul” a apărut de curând o nouă lucrare: *Paralelism istoric*, datorită prof. I. Lupaș dela Universitatea noastră. Cartea distinsului academician merită o prezentare specială, ceea ce vom și face într'unul din numerele viitoare ale gazetei.

Un nou vicariat la Mitropolia Cernăuților. Sfântul Sinod, ținând seama că P. S. arhieru vicar Ipolit Rădăuțeanu, din pricina vârstei înaintate nu mai poate lua parte la lucrările Sf. Sinod și la celelalte lucrări administrative eparhiale, a aprobat să se înființeze, provizoriu un al doilea post de vicar arhieru, cu titlul de „Suceveanu.”

Un nou arhimandrit. La mânăstirea Dragomirna din Bucovina a

fost tuns într'un monah și ridicat la rangul de arhimandrit pâr. Dimitrie Antal parohul Bisericii Boteanu din Capitală și inspector general în Ministerul Cultelor. Noul monah a primit numele de Emilian. Urâm fostului redactor al gazetei noastre ani mulți de călugărie activă în slujba Bisericii ortodoxe naționale.

Controlul averilor mânăstirilor străine. Un decret-lege publicat de curând stabilește, că averile din România ale așezămintelor călugărești străine, se vor administra numai de mandatarii instituiți cu aprobarea Patriarhiei și a Ministerului cultelor, cari exercită dreptul de control. Bugetul, inventarul și gestiunea financiară vor fi supuse an de an aprobării celor două autorități menționate. În caz de neconformare, administratorii vinovați vor fi înlocuiți cu alții de către Patriarhie. Administratorii de rea credință în gestiune sunt obligați la daune-interese și vor fi pedepsiți după prevederile codului penal. Aceste măsuri privesc îndeosebi așezămintele călugărilor greci, rămase în ființă la noi în câteva orașe ale vechiului regat.

† **Marioara Mateiu.** În ziua de 13 I. c., a încetat din viață, după scurte suferințe, fiica fostului preot I. Mateiu din Sebeșul-de-sus jud. Sibiu. În mormântarea a avut loc în 15 c., în cripta familiară din cimitirul parohiei. Dispariția ei o deplâng frații săi buni preotul Vasile din Lancrăm și profesorul Ioan din Cluj. Dumnezeu s'o odihnească în lăcașurile lui cerești.

Mirenii și Sf. Scriptură. Într'un articol „Politică și profetism” din ziarul „Cuvântul” dela 22 I. c., semnat Nae Ionescu, citim această frază neașteptată: „*Indrăzniți — și veți cuceri lumea — a spus o sf. Pavel*”. Iată un caz tipic care ne arată, cât de mult trebuie să se preocupe Biserica de răspândirea sf. Scripturi printre mirenii intelectuali. De sigur, că în această acțiune necesară se va bucura și de concursul devotat al FOR-ului.

Un cuvânt înțelept. Într'un discurs mare rostit zilele trecute în legătură cu Anschluss-ul austriac, Mussolini a ținut să spună și aceste cuvinte de profundă rezonanță națională: „*Pentru noi fasciștii, frontierele toate frontierele, sunt sfinte; nu se discută asupra lor; frontierele se apără*.” Sentința trebuie să fie valabilă și pentru alte țări, nu numai pentru Italia. Sperăm, că așa a fost înțeleasă și de autorul ei, spre a nu mai trezi apetituri noi la revizionismul Budapestei.

Finis Austriae. Inregistrăm și noi actul istoric al anexării Austriei de către Germania în ziua de 13 I. c. „Revoluția festivă” — cum i se spune la Berlin — s'a produs tocmai în ajunul plebiscitului popular, care avea să decidă soarta Austriei. Trupele germane, instalate la Viena, au asigurat anexiunea fără vărsări de sânge. Protestele marilor puteri europene au rămas fără nici un efect.

Cancelarul Hitler a reputat o nouă victorie, înfăptuind, prin această anexare, imperiul Germaniei-mari. Ne întrebăm, ce va întreprinde mâine Führerul atât de temerar.

Concurs de abecedar. Pentru întocmirea unui abecedar unic — declarat monopol de stat — Ministerul educației naționale a instituit un concurs pe ziua de 20 Mai c. la București. Pot lua parte toți autorii de abecedare tipărite sau în curs de lucrare. Din comisia de concurs nu poate face parte nici un autor de abecedar. Din numărul de abecedare prezentate la concurs, comisia va alege 4—5, din care va lua materialul necesar pentru noul abecedar oficial.

Am dori ca din această comisie să facă parte și un cleric distins, spre a aviza cu privire la aspectul religios-moral al abecedarului.

O arestare. Avocatul Constantin zis Codin Cernăianu din București, a fost arestat din ordinul judecătoreștii de instrucție și depus la Văcărești, pentru o serie de fapte penale. Printre alte delictive i se impută inculpatului excrocarea unui mare număr de preoți de importante sume de bani. De altfel numitul avocat a tipărit și numeroase pamflete împotriva Bisericii și conducătorilor ei, evident cu intenții foarte puțin creștinești.

O expoziție a ziaristicii vechi. În Dumineca Ortodoxiei, s'a inaugurat la Biblioteca Universității o expoziție a revistelor și a ziarelor românești din Ardealul antebelic. Expoziția s'a aranjat cu ocazia centenarului „Gazetei Transilvaniei.” Dl Ioan Mușlea, directorul Bibliotecii a conferențiat despre ziaristica românească din Ardeal, până la unire.

Distanță „astronomică.” În ultimul timp s'a măsurat cea mai mare stea cunoscută Epsilon, din constelația Vizitiului, vizibilă pe cerul nostru, către nord-vest, lângă strălucitoarea Capella. Diametrul acestei stele gigantice trece de 4 miliarde de km., adică de 3000 ori diametrul soarelui. Epsilon este la 16.000 miliarde km. depărtare de globul nostru. Lumina care ne vine din această stea a părăsit astrul către anul 1391. Iată o distanță, ce poate fi numită cu drept cuvânt „astronomică.”

BIBLIOGRAFIE

În editura „Pace” din București a apărut de curând ediția a doua a cărții „Dumnezeu în natură” de C. Flamarion tradusă de P. S. Irineu Mihălcescu. Prețul 100 Lei. O recomandăm preoților noștri pe seama bibliotecilor parohiale. Se poate comanda la Librăria noastră eparhială.

A apărut cartea „Problema răului la Fericitul Augustin” de Const. C. Pavel, București, Str. G.-ral I. Dragalina 10.

Ioșif Naghiu, Biobibliografia lui Vasile Pârvan. Cluj, 7 pag. folio. Extras din „Gazeta Ilustrată” Nr. 11—12.

Infatigabilul cercetător literar, tânărul nostru colaborator dl Naghiu sporește încă cu una biobibliografiile figurilor de seamă ale științei și vieții românești. E o muncă migăloasă și meritorie, ce ușurează orientarea viitorilor biografi ai genialului istoric V. Pârvan, dispărut prematur dintre noi.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1973—1938.

Ordin circular.

Se aduce la cunoștința preoților din Eparhia Ortodoxă Română a Vadului Feleacului și Clujului că în toate cazurile când instanțele judecătorești cer depunerea unui jurământ de către un cleric, acesta are să ceară prealabila învoire a chiriarhului său.

Cluj, la 12 Martie 1938.

Consiliul eparhial.

Oficiul parohial ort. rom. Rîșca-de-sus.

Nr. 44/938.

(13) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de cl. III-a Rîșca-de-sus, protopopiatul Huedin, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea” din Cluj.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform coalei B.
2. Casă parohială în natură.
3. Porțiune canonică 20 jugăre (fânaș și pășune).
4. Dela fiecare familie o vică de grâu și o zi de clacă dela circa 260 familii.
5. Stolele obișnuite.

Concurenții sunt invitați a-și înainta cererile făcute conform normelor în vigoare, oficiului protopopesc ort. rom. Huedin, împreună cu act de admitere din partea P. S. S. Episcopului nostru, iar cu învoirea prealabilă a protopresbiterului se pot prezenta în parohie pentru a cânta, predica respective a servi Sf. Liturghie și a face cunoștință cu credincioșii.

Rîșca-de-sus, la 14 Martie 1938.

Pr. Aurel Nicoară, Giurju Gheorghe, adm. paroh. epitrop.

Văzut: Aurel Muntean, protopop.

Nr. 636/938.

(14) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cantor bisericesc din parohia Nadășu, protopopiatul Huedin se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul a 6 jugăre 1134 st. p. sesiune cantorală, pământ arător, fânaș și pădure.
2. Venitul stolar obicinuit.

Candidații își vor înainta cererea însoțită de Diploma de cântăreț în termenul mai sus indicat subsemnatului oficiu protopopesc.

Huedin, la 15 Martie 1938.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial din Nadășu.

Aurel Muntean, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.